

den¹⁾ gebleken: Er was uit gebleken, dat regelmatig inlichtingen uitgewisseld waren tussen de Nederlandse geheime dienst, GS III, en de *Secret Intelligence Service*; dat de inmiddels ontslagen chef van GS III allerlei diensten placht te bewijzen aan de SIS; en dat die chef hulp had verleend bij Engelse besprekingen die ten doel hadden, een staatsgreep tegen Hitler welke door een Duitse oppositie *zelfstandig* ondernomen zou worden, te bevorderen door aan de uitvoerders van die staatsgreep duidelijk te maken dat Engeland en Frankrijk bereid waren tot een redelijke vrede. Men mocht wel veronderstellen dat die chef van GS III zich van het doel van die besprekingen bewust was, maar bewijsmateriaal dienaangaande bezat de *Sicherheitsdienst* niet. En zelfs als men het bezat, zou het nog niets bewijzen ten ongunste van de Nederlandse militaire leiding, laat staan ten ongunste van de Nederlandse regering welke zich kennelijk geheel onschuldig voelde: zij drong immers op een gemeenschappelijk onderzoek en, later, op arbitrage aan.

Hier moest iets op gevonden worden. Wie dat 'iets' vond, weten wij niet. Wel, dat Schellenberg en de chef van de Gestapo in Düsseldorf, dr. Hasselbacher, samen begin december een bekentenis opstelden die zogenaamd door luitenant Klop vóór zijn overlijden afgelegd was. Luidens die bekentenis zouden de 'Umsturzläne' met betrekking tot het Naziregime door de Nederlandse generale staf in voortdurend overleg met de Engelse generale staf actief bevorderd zijn; bovendien zou het hem, Klop, bekend geweest zijn, dat beide generale staven nog vóór de aanloop tot het Venlo-incident minstens eenmaal in Brussel een gemeenschappelijke bespreking hadden gehouden; hij was daar 'Begleitoffizier' bij geweest. Papieren van Klop waren buitgemaakt: men kende dus zijn handtekening; die handtekening kwam nagemaakt onder het van a tot z gefantaseerde stuk te staan: stuk dat, samen met een vervalste overlijdens-acte, het *pièce de résistance* zou worden in het lange memorandum dat het *Auswärtige Amt* in de ochtend van 10 mei '40 wereldkundig zou maken ter rechtvaardiging van het offensief tegen Nederland, België en Luxemburg.²

Zo had Hitler het gewild. In de verhoren van Payne Best en Stevens was hij hevig geïnteresseerd. Elke dag moesten de belangrijkste passages uit de processen-verbaal, overgetypt met de grote letters die zijn verzwakt gezichtsvermogen vergde, aan hem voorgelegd worden³; soms gaf hij

¹ Lemmens kon in oktober '40 naar Den Haag teruggaan (Proces-verbaal, 17 jan. 1948, van verhoor van J. F. Lemmens, a.v., p. 49). ² A.v., p. 18-22, 114-15.

³ Amerikaans Militair Gerechtshof Neurenberg: verhoor, 18 febr. 1948, van B. Grothe, a.v., p. 55.